

MONOPOL NA NEMORAL

1.

Nakon razotkrivanja američke (zapadne) imperijalne politike i načina njena provođenja koju je sačinio Noam Chomsky, pitanje više nije razumijemo li što se događa, nego kako je moguće uz svijest o tome što se događa da većina zapadnog intelektualnoga svijeta – šuti.

Ta šutnja svojevrsno je opravdanje za nove preventivne ratove, za stavljanje imperijalne šape na 'zone interesa', za podizanje pobuna uz pomoć plaćenika spremnih za novac ubijati i svoje i tuđe, i sl.

Ključno je pitanje: gdje je moral zapadnog intelektualca jednom za svagda uzdignutog na tu razinu da odredbeni razlog njegove volje (kako ga je Kant učio) ne može biti ni novac, ni interes, ni politika, niti išta što je izvan njegovoga uma? Odnosno, što je s tom velikom zapadnom kulturom kojoj se nemoral izigravanja zakona blještavilom spektakla smije u lice. Živi li ona samo od svoje prošlosti i u njoj?

Pitanja gotovo da postaju retoričkim: je li politika uistinu postala samo 'sjena velikih korporacija' kako je svojevremeno tvrdio John Dewey i znači li to da živimo u velikom teatru u kojemu političari glume političare, intelektualci intelektualce, a vjerski ljudi ljude od vjere?

Je li po svima nama pala osveta šutnje prema zavodnjima i manipuliranjima benignih propagandnih poruka koje su nas varale, koje nismo shvaćali ozbiljno, a koje su prokrčile put strategiji proizvodnje pristanka, preventivnim ratovima, zonama interesa, licemjerju i lažnom moralu koji su svuda oko nas ...

Je li dominantan fenomen izreciv dodavanjem novog smisla riječi SADizam, podcrtavanjem tri prva slova?

Ili filozofija ili propaganda, to je pitanje koje bi moralo biti nad glavom svakom mislećem subjektu koji se pokušava uzdići do razine filozofije (da mudrost ovdje ne spominjemo). No zaklinjanje u filozofiju neće filozofiji pa ni svijetu koristiti. Iza filozofskih imena i znanja iznošenja odnosno razvijanja argumenata danas se nerijetko skrivaju navijači. Skriveni u niše nacionalnoga oni brižljivo u svojim toplim institutima proučavaju uvijek jedno te isto. Ne vide kroz prozor prolaska tenkova i nadlijetanja zrakoplova.

Ne vide 'uspostavljanje normi' koji će nas sve zajedno pretvoriti u robove veslače na korporacijskim galijama. Šutnja nije ništa drugo nego prihvaćanje standarda koji se

emitiraju pred našim očima: što je dopušteno Izraelu nije arapskim zemljama; što je dopušteno Americi nije Kubi; ono što smije Engleska sebi ne može dopustiti Kina...

Uspostava sustava u kojemu se bilo koga može zatvoriti na temelju sumnje (da je na bilo koji način povezan s terorizmom) **objava je rata zdravom razumu**; ratno je to stanje u kojemu građani odgovaraju jedino pred ratnim sudovima. To je naravno oblik eutanaziranja bilo kakve kritičke svijesti ili govora u zemljama koje proizvode ratove, odnosno oblik 'discipliniranja vlastitog stanovništva'.

Budući da je Amerika epicentar svih zapadnih nastojanja discipliniranja svojih građana uspostavljanjem sustava koji omogućuje zatvaranje bez optužbe, suđenje bez porote, hapšenje na temelju sumnje, etc. bilo bi interesantno pročitati što je o tome fenomenu govorio Churchill: "Moć izvršne vlasti da čovjeka smjesti u zatvor bez zakonskog formuliranja optužbe, a osobito uskraćivanje suđenja pred protom, nešto je najodvratnije na svijetu i temelj svih totalitarnih vlasti, bez obzira je li predznak nacistički ili komunistički".

Koji predznak nosi američka inicijativa discipliniranja vlastitih građana? Je li moguće da zapadni intelektualci ne prepoznaju lavinu totalitarizma prikrivenu industrijom zabave, blagolagoljivom ideološki obojanom retorikom provoditelja ovih totalitarnih inicijativa?

Kakvog je karaktera taj SADizam (s tri prva velika slova)?

2.

Teroristički čin 11.9. omogućio je američkoj administraciji donošenje ključnog zakona uvođenja bezakonja u SAD. Paradoksalno zvuči ali USA PATRIOT ACT je upravo to – **zakonsko sredstvo presretanja i onemogućavanja zakona**. Stvoren je i prihvaćen zakon koji u ime zakona stvara situaciju da odredbe tog zakona vrijede više od članaka ustava SAD-a. Zakon je, ne treba zaboraviti donesen u atmosferi u kojoj su se svi oni koji bi bili protiv tog zakona zapravo deklarirali kao prijatelji i podupiratelji terorista, znači bili na strani terorizma.

Tim se aktom, među ostalim, omogućuje FBI-u da povede krivičnu istragu protiv građanina SAD-a bez ikakvog ozbiljnog povoda, da se ne-državljane Sad-a može zatvarati samo na temelju sumnje, odnosno da se mogu provoditi zatvaranja i ispitivanja bez mogućnosti da zatvorenik odabere ili dobije svog odvjetnika. Posebna doskočica ovog zakona je mogućnost da se američki državljanin proglašuje neprijateljem. Time se otvaraju vrata države-logora u kojoj su na jednoj strani donositelji zakona i njihovi medijski poslušnici, a na drugoj svi ostali.

Amerika je ovim zakonom verificirala tinjajući totalitarizam i pretvorila ga u prvi 'demokratski' – totalitarni sustav. Na sličan način na koji je u nacističkoj Njemačkoj ili Sovjetskom savezu bila dovoljna prijava susjeda, i u Americi je sada bila dovoljna sumnja, prigovor, objeda, sugestija, želja za osvetom, zavist, ljubomora ili bilo koji drugi sitan povod da se pokrene stroj mljevenja nečije slobode.

Iskusile su to mnoge obitelji useljenika koje su preko noći ostajale bez svojih članova. Naprosto im se gubio svaki trag. Vizitka na vratima koja je pozivala da se nazove određeni broj značila je početak torture i gubljenje kontakata između članova obitelji. Iskusili su to i znanstvenici koji su dolazili održati gostujuća predavanja u SAD-u, ali i studenti, koji su nakon upoznavanja prakse Ameriku počeli zaobilaziti. Amy i David Goodman bilježe da se oko 12 milijardi dolara mogućih prihoda od školarina i troškova života prelilo u druge zemlje upravo zbog takve politike prema studentima.¹

Nesreća nikad ne dolazi sama. Mediji su lovili žrtve takve politike proglašavajući ih unaprijed teroristima. Znakovit je primjer Mohammada Salmana Hamdanija koji je kao medicinski tehničar odmah nakon nesreće 11.9. odjurio na lice mjesta pomoći unesrećenima. Nije se vratio (rekao bi Izet Sarajlić). To je bilo dovoljno kreatorima propagandnih priča zastrašivanja da pronađu svjedoke koji su Mohammeda zadnji put vidjeli kako maše Kur'anom prije polaska na svoj posao na koji nije uopće došao. Naknadno je međutim pronađen uzorak Mohammadovog DNK na Ground Zero. Uslijedila je isprika. Uništenim životima.

Nakon USA PATRIOT ACT-a otvorena je Pandorina kutija mržnje, rasizma, ksenofobije, zla ... Terorizam je gotovo službeno poistovječen s islamom, a islam s Bin Ladenom. Djeca u školi postala su objekti na kojima su se iskaljivale sve frustracije američke djece. Nisu istina morali nositi žute zvijezde ili bijele trake, ali bili su obilježeni sumnjivim muslimanskim imenima. Ako ih u strahu od narastajućih pritisa nisu promijenili.

Indikativan je i slučaj Lynne Stewart, odvjetnice i borca za građanska prava. USA PATRIOT ACT omogućio je primjerice da se nju optuži da je prenosila poruke zatvorenika njegovoj terorističkoj organizaciji. Savezni tužitelj je nakon njenog privođenja i zatvaranja u show programu slavljeno Davida Lettermana pojasnio kako su uhapsili odvjetnicu terorista. Nitko dakle više nije slobodan. Zakon više ne jamči ništa. Show programi komičara-voditelja tu su da ugoste državnog tužitelja i nasmiju nas novom vrstom humora.

SADistički se karakter, da vas podsjetim na dijelove Frommove analize, boji nepredvidivog (dakle života kao takvog), on je strukturiran ali nije metodičan; sadistički karakter voli samo dok i ako vlada; obično je ksenofobičan; sadistički karakter kompenzira svoju nemoć transformiranjem sebe kao gusjenice (kakvom se osjeća) u Boga.

Špijuniranje vlastitih građana postalo je u SAD-u 'informacijska osviještenost'. Pretvaranje deset milijuna Amerikanaca u doušnike operacija je uspostavljanja potpune informacijske osviještenosti. Teroriziranje vlastitih građana postao je sistem za borbu protiv terorizma. Uvodi se i ukida niz programa čiji je jedini cilj obeshrabriti bilo kakvu građansku inicijativu, učiniti poziciju građanina nesigurnom, stvoriti atmosferu straha i pristajanja na sve. U takvoj atmosferi nije problem donositi odlu-

¹ Amy Goodman, David Goodman: Moćnici su iznad zakona, Razotkrivanje korumpiranih političara, ratnih profitera i medija koji ih vole, Prometej, Zagreb, 2006., str. 107.

ke koje rezultiraju milijardama na računima nomenklature političkih, medijskih, vojnih i korporacijskih vlasti.

Nemoralom do milijardi – projekt je koji se sada pokušava prebaciti na tlo savezničke Europe. Time bi se zaokružio monopol na nemoral, odnosno na duže vrijeme onemogućio proces traganja za novim izravnijim oblicima demokracije.

Čitati primjere koje na stranicama svoje studije donose Amy i David Goodman, nije moguće a da se čitatelj ne vraća u teška vremena nacističkih i fašističkih bezakonja: o knjižnicama koje svoje baze podataka o čitateljima moraju isporučiti zainteresiranim agentima; o popisima učenika sa svim zabilješkama o njima koji se (na temelju zakona *No Child Left Behind Act / Nijedno dijete ne smije ostati zapušteno*) moraju dostavljati uredima za novačenje; ponekad je dovoljno s nekim u teretani podijeliti razmišljanja o politici da vas na kućnim vratima sačekaju službene osobe; presretanje i oduzimanje pošte postala je uobičajena praksa, etc.

Amerika se vratila u vrijeme nakon Pearl Harbora kada je oko 110.000 američkih Japanaca ostalo bez svoje imovine i bilo zatočeno u logore.

Restriktivni pristup prema vlastitom stanovništvu rezultirao je i porastom biznisa u nekim neočekivanim granama. Primjerice, broj zatvorenika koji je nakon 11.9. prvi put prešao brojku od dva milijuna učinio je da ta industrija naraste na pedesetak milijardi dolara godišnje. Da bi rast bio tako visok pridonijela je i činjenica da privatne korporacije koje uglavnom upravljaju zatvorima za jednog zatvorenog useljenika dobiju dvostruko više novca nego za primjerice osobu zatvorenu zbog kriminala ili ubojstva. Teško je povjerovati da je razlog ove razlike bolji zatvorski tretman za zatvorene useljenike: “‘Razvidno je da se poslije 11. rujna sve veći naglasak stavlja na zatvaranje (i) sve više ljudi završava u zatvorima’, s veseljem je svoje dioničare izvijestio Steve Logan, predsjednik Cornell Corrections, privatne tvrtke koja upravlja kaznenim ustanovama. ‘Rekao bih da je to dobro. Poslovi sa saveznom vladom najbolji su poslovi, a zbog događaja vezanih uz 11. rujna ti nam se poslovi povećavaju’”.²

Amy i David Goodman podcrtali su propagandni odnos Bijele kuće i New York Timesa. Od vlasti bi došla poluinformacija koju bi ‘ozbiljna novina’ pretvorila u ozbiljnu vijest. Političari nomenklature zatim bi nastupali na elektroničkim medijima i pozivali se na New York Times. Sve je uvijek izgledalo vrlo ozbiljno, transparentno i demokratski. U osnovi ‘ozbiljna novina’ bila je glasilo američke vlasti: “Riječ je o klasičnoj dezinformaciji u dva stupnja: Bijela kuća laž, prvo, podvali i provali u New York Timesu, list je objavi kao zapanjujući ekspeze, a potom se Bijela kuća s lakoćom sakrila iza kredibiliteta The NY Timesa.”³

Riječ je naravno o upitnom kredibilitetu, o kredibilitetu u nestajanju, jer je propagandni mehanizam koji svime upravlja sve vidljiviji. Obrazac se ponavlja i kada treba nagovoriti građane da trebaju ići u rat, i kada treba uvjeriti čitatelje i gledatelje da Irak kupuje opasne cijevi (koje su upravo onakve kakve ne bi smio imati) i kada treba sa-

² Amy Goodman, David Goodman: Moćnici su iznad zakona, Razotkrivanje korumpiranih političara, ratnih profitera i medija koji ih vole, Prometej, Zagreb, 2006., str. 151/152.

³ Amy Goodman, David Goodman: Moćnici su iznad zakona, Razotkrivanje korumpiranih političara, ratnih profitera i medija koji ih vole, Prometej, Zagreb, 2006., str. 161/162.

kriti od javnosti činjenicu da je tajni izvor informacija zapravo osoba na platnom spisku CIA-e, ili prikriti tragove vlastitog trgovanja oružjem i s jednom i drugom stranom u ratu kojega su same SAD izazvale, i u mnogim drugim slučajevima.

3.

Ako se samo jedna država na svijetu ne mora pridržavati odredbi međunarodnoga prava, onda taj zakon kao takav ne postoji. Mogućnost da netko izigra članke zakona terminima kao što su humanitarna intervencija ili preventivni rat, stvara odnose koji jednoj ili nekolicini država omogućuju monopol na upotrebu nasilja u svijetu.

Naravno ne bi bilo problema kad bi 'dežurni policajac' bio na razini zadatka koji mu idealno pripada. No činjenice govore suprotno. Dežurni policajac na raspolaganju je najbogatijem vrhu ljudske piramide i povlači poteze koji će omogućiti da se postojeće stanje održi i učvrsti.

Gledano iz pozicije razuma relativno je jednostavno zaključiti kako monopol na nasilje zapravo znači monopol na glupost. Sve više zrakoplova, tenkova i najrazličitijih oružja ulazi na globalnu scenu da je podijeli, oslabi, potčini, eksploatira i drži u pokornosti. No nijedno nasilje u povijesti čovječanstva nije opstalo zauvijek. Svaki je novi dan u povijesti donosio svijest o postojećem stanju i ono se, istina sporim koracima, no ipak mijenjalo.

Neodrživost monopola na nasilje proistječe iz još jedne činjenice. Naime, netko to nasilje mora provoditi. Ili će to biti stanovništvo nacije koja ima monopol, pa će to proizvoditi unutarnje probleme, ili će to biti plaćenici koji će se s vremenom osamostaliti u poslovima iznuđivanja, pljačkanja, zastrašivanja, pa i upravljanja osvojenim resursima.

Nije se mnogo toga promijenilo od vremena Formanove Kose, kada je detektirana erozija pojma demokracije. U filmu je rečeno: "Demokracija je kada bijeli čovjek pošalje crnog čovjeka da ubija žutog čovjeka 20.000 kilometara daleko od svog doma, s izgovorom da brani sigurnost svoje zemlje, koju je inače oteo od crvenog čovjeka."

Nasilju nije cilj spriječiti nasilje. Otuda uzaludni vapaji nad politikom koja se poziva na mogućnost da se bombama riješe problemi. Nositelji monopola koriste nasilje upravo suprotno – da se ono proširi i osnaži. Sve dok je većina svjetskog oružja u njihovim rukama njima ništa ne znači rečenica koja govori o tome da se nasilje nakon korištenja nasilja samo širi. To oni znaju jer je to upravo cilj.

4.

Paradoks humanitarnog interveniranja sastoji se u tome što se on nerijetko provodi oružanim sredstvima. Humanitarno se intervenira tako što se destabilizira vlada koja nije po mjeri svjetskih djelatelja pravde, što se naoružavaju psi rata, što se pobeje toliko neposlušnih građana koliko je potrebno za proizvodnju straha i pristanka na

marionetsku vlast. Nakon svake humanitarne intervencije, državi u kojoj se interveniralo potrebna je prava istinska humanitarna pomoć.

Nesvrstane države su u više navrata, a posebno 2003. godine u Maleziji, kako bilježi Chomsky, odbile bilo kome pravo na takozvane humanitarne intervencije. Ova pobuna protiv jezične sintakse zapravo je pobuna protiv laži skrivene u trojanski konj pojma, protiv ideoloških igara maskiranja osvajačkih pohoda i/ili discipliniranja naroda i država.

Specifičnost humanitarnih intervencija je i u tome što je taj naziv pokušaj prikriivanja protupravnog djelovanja. Riječ je o akcijama koje nisu dobile odobrenje Ujedinjenih nacija.

Iz izjava naredbodavaca jasno je da je riječ o akcijama kojima se pokušava vratiti ili ponovno uspostaviti imidž oružane snage jednog vojnog saveza. Eufemizam za bombardiranja kojim se dokazuje snaga vlastitog oružja i spremnost politike na ubijanja zove se – ponovno zadobivanje vjerodostojnosti.

Riječi postaju prazne. Poput kostima služe za kostimirani ples politike. U plesnim dvoranama sve je uljuđeno i civilizirano. Svi su prikladno obučeni i pokazuju kako i koliko lijepo i estetski dotjerano može biti ljudsko društvo. No još za vrijeme plesa (dok se igra opera u lokalnom kazalištu ili svjetskom centru) mafijaški kumovi skriveni iza farse političkih izbora kupljenih medijskim prostorom i medijskim pranjima mozga svojih sugrađana – pripremaju ili provode neki novi rat. Kad ga završe, pozvat će dežurne glazbenike (po mogućnosti one koji imaju veliki broj dionica u njihovim korporacijama) da pjevaju o miru i učine svijet mjestom sposobnim za doživljaj nekog novog rata.